cKÁZÁNÍ 6. neděle po sv. Trojici 24.7.2022

Genesis 50,15-21

Když si Josefovi bratři uvědomili, že jejich otec je mrtev, řekli si : „Jen aby na nás Josef nezanevřel a neoplatil nám všechno zlo, kterého jsme se na něm dopustili.“ Proto mu vzkázali: „Tvůj otec před smrtí přikázal: Josefovi řekněte toto: ‚Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť prosím služebníkům Boha tvého otce to přestoupení.‘“ Josef se nad jejich vzkazem rozplakal. Pak přišli bratři sami, padli před ním a řekli: „Tu jsme, měj nás za otroky!“ Josef jim však odvětil: „Nebojte se. Což jsem Bůh? Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro; tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid. Nebojte se už tedy; postarám se o vás i o vaše děti.“ Tak je těšil a promlouval jim k srdci.

Milé sestry, milí bratři, přátelé v Kristu,

vztahy mezi sourozenci bývají složité, často až do dospělého věku. To známe. A po smrti rodičů se mohou ještě zkomplikovat. Třeba kvůli rodinnému majetku. Anebo kvůli různým nedořešeným sporům, křivdám, neporozuměním, kvůli neodpuštění. Bývá to mnohdy smutné a tíživé. Proto je od starých rodičů moudré, když, co mohou, pomohou ujasnit a domluvit ještě, než umřou.

Jako starý Jákob. Když cítil, že se blíží jeho konec, sezval všech svých 12 synů. Ke všem promluvil a všem jim požehnal. Pak jim sdělil, kde chce být pohřben, a ulehl a zesnul. Josef ho se svými bratry pohřbil podle jeho přání v rodinné skalní hrobce v Kenaanu, doma - v zemi zaslíbené.

Jenže pak si teprve Josefovi bratři uvědomí, že jejich otec je mrtev a co to pro ně může znamenat. Řekli si: ***„Jen aby na nás Josef nezanevřel a neoplatil nám všechno zlo, kterého jsme se na něm dopustili“.*** Se ztrátou otce se v nich ozval strach a špatné svědomí. Bratři vlastně nevěří, že jim Josef opravdu odpustil. Nebo je najednou jejich strach z pomsty větší, než důvěra v jeho odpuštění? Nebo myslí, že šlo dosud jen o dočasné příměří kvůli otci, ale co teď, když už tu není? Ukazuje se, jak může být odpuštění složitý a vlastně dlouho neuzavřený proces. Hlavně pro ty, kterým bylo odpuštěno.

Bratři se proto neodváží ani přímo k Josefovi přijít. Jak smutné to je, když se v rodině zdá, že kontakt a přímý rozhovor nejsou možné. Když už to jedna strana vzdá nebo obě. Někdy to třeba na čas jinak nejde. A přece, pokud možno, nemělo by to tak zůstat. Bratři posílají Josefovi aspoň vzkaz:… ***otec před smrtí přikázal***: ***„Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť, prosím, služebníkům Boha tvého otce to přestoupení“.***

Jenže v bibli se nic takového nedočteme. Vnějšně viděno, bratři se ze strachu uchýlili ke lži. A nedospěle se zaštítili autoritou otce. Můžeme nad tím zvednout obočí. Ale můžeme to taky vidět a slyšet jinak. Tak jak to nahlédl a uslyšel Josef. Z toho jejich úzkostného vzkazu uslyšel, že si uvědomují zlé, kterého se na něm dopustili. Uvědomují si a uznávají své přestoupení, hřích a zlý čin. A že je nemohou jednoduše vytěsnit ani zapomenout. Jen je vyznat, prosit o odpuštění a odpuštění očekávat. I my se učíme porozumět našim bližním. Uslyšet co nám chtějí říct, nezaseknout se na tom, jak nám to říkají.

Josef své bratry nesoudil ani nepokáral. Nevzkázal jim dotčenou výčitku. Rozplakal se. Jejich obava, vyznání, i jejich touha po odpuštění, pokojném soužití a po službě Bohu se ho dotkly v srdci. Připustil to, aby se ho dotkly v srdci. To je dobře, když to člověk v pravou chvíli připustí. A dokáže se třeba i soucitně rozplakat. Tak jako Josef. I Pán Ježíš.

Bratři pak sebrali odvahu a šli s rizikem důvěry k Josefovi. A padli před ním se slovy: měj nás za otroky. Ale Josef jim odpověděl: ***„Nebojte se. Což jsem Bůh?..“*** Doslova: <u>Copak jsem já na místě Božím?</u>

Bratři a sestry, Josef odolá pokušení postavit se na místo Boží – s čímž měl jako mladý problém. V závěru svého života a tohoto příběhu dostává novou příležitost, aby si na to dal dobrý pozor. Aby se

nad bratry nepovyšoval, aby ze sebe nedělal víc, než je, aby je nesoudil a nezneužil svého postavení a své moci. My všichni, zvlášť my faráři, bychom si na to měli dávat pozor.

Josef svým bratrům i nám všem jasně říká, že ani on ani nikdo z nás není vůči druhým na místě Božím. Ani jako ten, kdo odpouští. Doznává, že i on i každý z nás může odpustit jen jako ten, kdo sám potřebuje odpuštění Boží. A že svým odpuštěním jen dosvědčuje odpuštění Boží. Jediný byl poslán, aby na místě Božím odpouštěl a sňal z nás naše viny– Ježíš. A ten nás učí modlit se: *Otče náš, který jsi v nebesích… odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.*

A Josef pokračuje těmi známými slovy: ***Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro.*** Doslova: ***ale Bůh zamýšlel k dobru.*** I ty vaše zlé skutky užil a obrátil k dobrému – a to nejen pro mě a pro vás, ale pro mnohé lidi, aby je zachoval na živu.

Není to tajemství Božího působení? Nejen v příběhu Josefa a jeho bratrů. Nejen v příběhu Izraele, církve, ale i v lidských dějinách? I v našem příběhu? Navzdory všem absurdnostem, zlu, skepsi i vlastním pochybám?

Připomnělo se mi tady Několik slov o Božím působení v dějinách D. Bonhoeffera…: *Věřím, že Bůh ze všeho, i z toho nejhoršího může a chce dát vzniknout dobru. K tomu potřebuje lidi, kteří připustí, aby jim všechny věci sloužily k dobrému. Věřím, že nám Bůh v každé tísni chce dát tolik síly k odporu, kolik jí potřebujeme. Nedává ji však dopředu, abychom se nespoléhali na sebe, ale jen na něho. V takové víře by měl být překonán všechen strach před budoucností. Věřím, že ani naše chyby a omyly nejsou marné, a že pro Boha není o nic těžší vypořádat se s nimi než s našimi domněle dobrými činy…*

Týká se to ale opravdu všeho a všech? Nevím… Ale věřím.
Pro Ježíše Krista, ukřižovaného a vzkříšeného, je tu tahle naděje.
Už Josef to skryté Boží působení k dobrému vnímal mnohem šířeji, než jen omezeně na sebe a svou rodinu. Jak jim to řekl? Nejdřív: *Avšak netrapte se teď a nevyčítejte si, že jste mě sem prodali, neboť mě před vámi vyslal Bůh pro zachování života.* A pak jim řekl: *tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid.*
I Bonhoeffer v tom výroku chtěl říct několik slov o Božím působení v dějinách. Nejen v životech hrstky svých věrných. I když ti právě v tom Božím působení v dějinách jsou nezbytní. A psal to se zkušeností té dosud nejhorší světové války.

Proto smíme věřit, že Bůh i v té současné strašné válce na Ukrajině působí. Trpí s trpícími v živém Kristu. Ale taky dává a chce dávat i z toho nejhoršího vzniknout něčemu dobrému. Potřebuje ale k tomu lidi, kteří to připustí, aby jim – a skrze ně i dalším poníženým, trpícím a potřebným - všechny věci sloužily k dobrému. Bůh i dnes dává v každé tísni dostatek síly k odporu a dostatek víry k překonání všeho strachu z budoucnosti. Ale potřebuje k tomu lidi, kteří mu navzdory všemu věří a nespoléhají jen na sebe, ale na něho.

Je na nás, abychom se ptali, co to znamená pro nás?
Jak k tomu můžeme přispět my, podle tohoto příběhu?
Napadá mě trojí.

1.Vírou v tohle působení Boží v našich příbězích, ale i v tom všem, co se děje. Důvěrou, která přemáhá strach.

2.Ochotou a odvahou postavit se zlu v těch našich malých rozměrech. Ochotou a odvahou neodplácet zlo zlým, ale přemáhat zlo dobrem. Ochotou k odpuštění – druhým i sobě?

3.Láskou, která se nestaví na místo Boží – nesoudí, ale snaží se porozumět? Dokáže soucítit. Povzbuzuje a je připravena k pomoci. Těší malomyslné a promlouvá jim k srdci.

Tichá chvíle

Modleme se:
Pane Bože, děkujeme za tohle povzbuzující svědectví. I pro naše rodiny a všelijak komplikované vztahy. I pro nás osobně. Nejen pro církev, taky pro ty mnohé lidi, na jejichž životě Ti záleží. Ty víš, kde se nás to týká, co potřebujeme uslyšet a přijmout do srdce. Pomoz nám s tím, prosíme.

Taky Ti vyznáváme, že i my jsme zhřešili myšlenkami, slovy i skutky i tím, co jsme zůstali někomu dlužni. Možná jsme se taky nevědomky stavěli nějak na Tvé místo. A taky jsme nějak pochybovali nad Tvým působením a nahlíželi jsme skepticky druhé, svět a sebe. Modlili jsme se „přijď království Tvé“, ale nesmýšleli jsme a nejednali podle toho.
Ty znáš nitro každého z nás. Proto prosíme: ***Pane, smiluj se nad námi.***

Zvěstuji nám slova milosti:
Když jste ještě byli mrtvi ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s Kristem a všechny viny nám odpustil.
Amen.

Píseň: 399 Učiň mě, Pane, nástrojem